

## Iz velikih dni boja za naše življenje

### Ob 41. obletnici srečanja taboriščnikov Buchenwald – Dora

Dne 19. aprila 1986 smo se ob 7. uri odpeljali iz Ljubljane proti Kranju, kjer so nas čakali še tovariši iz Gorenjske. Odpeljali smo se proti Koroški in na Ljubelju prestopili državno mejo. Potem nas je vodila skozi Borovlje na avstrijski strani, kjer smo se ustavili za kratek čas in dalje proti St. Jakobu v Rožu. Tu nas je čakala vdova našega taboriščnika iz Buchenwalda Šimeta Martinjaka.

Odpeljali smo se na bližnji grič, kjer je cerkev in okoli krajeno pokopališče, kjer je pokopan tudi Šime Martinjak. Na njegov grob smo položili lovorjev venec, pevski zbor pa je zapel žalostinko. Kot zadnjo je pevski zbor zapel znano pesem »Vigred se povrne«, katero nas je učil v taborišču pokojni Šime. Praporček pa mu je dal s praporom zadnji pozdrav.

Šime Martinjak je bil koroški Slovenec. Že zelo mlad je začel na koroškem prenašati slovensko besedo v petju in igri. Bil je pevovodja, režiser in igralec. Režiral je dolgo let na koroških odrih. Med mnogimi dramskimi deli je igral in režiral »Miklovo Zalo«, ki je zgleдалa luč prav v njegovem kraju, kjer je prebival. Kot zavednega koroškega Slovenca so ga Nemci zaprli že leta 1939. Odpeljali so ga v zloglasno taborišče Buchenwald, kjer je ostal do osvoboditve leta 1945, 11. aprila. Taborišče Buchenwald stoji v provinci Turinger, ki je poznana po Weimarski republiki in pesniku Goetheju. Marsikateremu sotovaršu je v ta-

borišču pomagal z nasveti in spodbudno besedo, da smo lahko preživeli trpljenje v taborišču. Ko smo se poklonili njegovemu spominu, smo se odpeljali dalje v vas Bilčovs in v slovenski gostilni obedovali. Po kosilu je bil kratek kulturni spored. Predsednik grupe Buchenwald-Dora Janez Alič je v kratkem govoru opisal delo grupe, najbolj agilnim tovaršem je razdelil priznanja za njihovo delo, ki se je najbolj nanašalo na izdajo zbornika. Pevski zbor pa nam je zapel nekaj slovenskih narodnih pesmi.

Nadaljevali smo pot po Koroški mimo Baškega jezera skozi rojstni kraj bivšega koroškega rojaka, pisatelja in predsednika koroških partizanov Karla Prušnika-Gašperja. Odpeljali smo se dalje ob Klopškem in Zaploškem jezeru in obiskali sedanjega predsednika koroških partizanov Johana Luceja.

V Železni Kapliji pa smo se poklonili na pokopališču pred spomenikom padlim 127 partizanom.

V programu smo imeli tudi ogled muzeja v Peršmanovi domačiji, kjer so nemški nacisti tik pred svobodo pobili družino, domačijo pa zažgali in vse zmetali v ogenj.

Odpeljali smo se do državne meje in se skozi Jezersko vrnili v Ljubljano in svoje domove. Sklenili pa smo, da se drugo leto zopet snidemo v aprilu – času, ko je za nas zasijala zlata svoboda.

JOŽE KOMAT

### Skupno pri prenosu tradicij NOV

Borci šolskega okoliša OŠ Vlado Miklavc in pedagoški kader z vodstvom šole na čelu že več let aktivno in združeno ter živo prenašajo na mladi rod svoje bogate izkušnje iz organiziranega dela v OF in iz dela in življenja partizanskih enot. Tako organizirani borci in aktivisti Brda, Kozarij in Vrhove vsako leto v počastitev dneva OF 27. aprila, ob Kurirčkovi pošti katera je povezana med šolami naše občine in pred praznikom mladosti obiščejo šolo in pionirjem odnosno učencem pripovedujejo svoje življenjske doživljanje iz bojev, ki so jih doživljali kot partizani ali terenski delavci, opisujejo težke naloge katere so zavedno prevzemali v skupnem boju proti okupatorju in domačim izdajalcem. Skupno se obiskujejo domovi in kraji v katerih so bile javke, zbirališča kurirjev, aktivistov, pomembne delavnice in tiskarne, pa tudi kraji, kjer je taboril ali pa se boril Dolomitski odred. Učenci vsako

leto opravijo obiske in razgovore z borci in aktivisti OF šolskega okoliša. Na takih srečanjih pa borci radi odgovorjajo na postavljena vprašanja učencev. Na ta način učenci spoznavajo našo zgodovino in ljudi, kateri so bili boj proti okupatorju, boj za enotnost, bratstvo, tovarištvo in novo družbeno ureditev.

Borci smo veseli takih srečanj saj ugotavljamo, da so učenci dobro seznanjeni z osnovami in cilji takratnega boja, da nas sprašujejo in so nam pripravljeni pomagati v naši starosti. Mladim obljubljam, da jih bomo še obiskovali ter jim živo pripovedovali o naši revolucionarni poti, dokler nam bodo naše moči take obiske dovoljevale.

Na kraju pa bi se kot pisec tega članka rad zahvalil šoli za skrb in pozornost ob našem obisku tistim tovaršem in tovarišicam, borkam, borkam pa iskrena hvala za tovariško in nesebično pomoč pri obiskih v šoli in prenosu tradicij NOB.

Stane Žerovnik

### Obogatili smo knjižno polico

Tik pred praznovanjem občinskega praznika je izšla Krajevna kronika Brezovica 1941 – 1945, avtorice Zofije Stele-Frank.

Veseli smo tovrstnih knjižnih pridobitev v naši občini, saj nam prav na tak način uspe iztrgati iz pozabe še nekaj pomembnih dogodkov iz naše bližnje preteklosti.

Knjižice je še dovolj na voljo, lahko pa jo kupite v pisarni krajevnih skupnosti Brezovica, tel. 653-065, cena pa je 500 din.

KO za zgodovino pisje.

### POBUDA LJUDSKIM PEVCEM IN ZBOROM

#### Nekdaj v starih časih

Že dolgo razmišljam, da bi naše pevske zore ali ljubiteljske recitatorje povabil v akcijo: »Oživimo domače (krajevne) pesmi in napeve«. Prepričan sem, da ima vsaka vas v naši občini krajevno ali stanovsko »himno«, zbadljivko, le zanjo značilen rek, skratka ljudsko izročilo, s katerim so se spoznavali s sosednjimi in drugimi zaselki, naselji, vasi, predmestji, mestom. Oživitve tega ljudskega bogastva bi prav gotovo popestrila krajevne proslave, družabne večere, turistične popoldneve in dokazala vsem, ki slabo poznajo našo zgodovino, ljudsko in ponarodno ustno, pisano in peto besedo, da je to enkratno bogastvo.

Že dolgo sem nosil v sebi to spodbudo, a motiv, ki sem ga zabeležil v Notranjih Goricah me je izzval, da sem to sporočil tudi vam. Ob hiši Franca Krvina v Notranjih Goricah 66 sem zaustavil moj avto zaradi te dodatne stene iz vrbovega šibja. Franc jih je pripravil za pletarja iz Kamnika, ki pa je zaradi tega, ker mu podirajo delavnico, odpovedal to naravno tvarino. France jih je zato izpostavil toplemu soncu, da jih bo osušilo in tako zavarovalo, da ne bo propadlo ter da bo lahko poiskal novega kupca. Te vrbove žibe so rasle eno leto na Dobčini in Splotu. Prav gotovo tudi o nabiranju šib ali njihovem pletenju v košare, koše, koške, košarice vedo tudi v Notranjih Goricah zanimivo pesem, ki ima morda celo resen ali pa nagajiv napev. Zanimivo bi jo bilo prebrati ali slišati? (-sj-)

### Živahno v Horjulu

Osnovna šola I. bataljona Dolomitskega odreda v Horjulu je v želji, da bi za vodenje svobodnih aktivnosti oziroma krožkov pridobila čim več zunanjih sodelavcev v horjulski Iskri dobila mentorje za vodenje čebelarkega, sadjarskega, računalniškega in radioamaterskega krožka. Morda bodo prav iz slednjega nekoč izšli novi inženirji elektrotehnike, ki bodo prispevali k nadaljnjemu razvoju tovarne.

FRANCE BRUS



Dipl. ing. elektronike Janko Mole s krožkarji pri delu.



### S proslave na Vrhovcih

V počastitev praznikov 27. aprila in 1. maja so se 24. aprila v prostorih OŠ Vlado Miklavc Vrhovci zbrali kraji, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in predstavniki Doma Bokalci. To srečanje je postalo že tradicionalno in tudi vedno dobro obiskano.

Po krajšem uvodnem nagovoru predstavnika Sveta KS Staneta Vrhovca in predsednika Rdečega križa Janeza Koprivca so cicibani VVO Angele Miklavc in učenci osnovne šole Vlado Miklavc izvedli kulturni program. Še posebej je prisotne navdušil ženski pevski zbor pod vodstvom Tatjane Požar, katerega članice so vestne in prizadevne pevke-krajanke Brda in Vrhovci. Njihova kvaliteta je iz leta v leto večja, kar je odraz njihovega trdega dela.

Med izbranimi pesmimi so zapele na srečanju tudi pesem Zabučale gore... in nehoti popeljavle misli osivelih glav v čas mladosti, ki je bila za marsikoga kruta, neizprosna in trda, vendar kljub temu lepa, saj je izžarevala moč in vero v boljši jutri.

### Pogovarjali smo se z oskrbovankama v Domu počitka na Bokalcu

Naši sogovornici sta bili Franja Brišček in Kristina Brovet. Franja Brišček je v domu 3 leta, Kristina Brovet pa 5 let in pol. Z oskrbo v domu sta zadovoljni, čeprav to ne pomeni, da si ne želita nobenih izboljšav.

Vsak dan vstajajo ob 7h, sledi umivanje, ob 8h je zajtrk v lepo urejeni jedilnici. Ob 9h sledi polurna telovadba, ki ni obvezna za vse. Po malici imajo delovno terapijo, kjer se izpopolnjujejo v ročnih delih. Ob 12 h je kosilo, sledi počitek in proste dejavnosti. Ob 18h večerjajo, nato gledajo TV program.

V dopoldanskem in popoldanskem času pletejo, vezejo, izdelujejo makrameje, šivajo, vrtnarijo in skrbijo za male hišne živali, čeprav to ni zaželeno.

Svoja ročna dela tudi razstavljajo, med prvomajskimi prazniki so pripravili razstavo v osnovni šoli Vrhovci.

Hodijo na sprehode in včasih priredijo v bližnji okolici piknik. Enkrat na leto organizirajo skupni izlet z avtobusom.

V domu imajo prijatelje, včasih jih obiščejo sorodniki ali znanci. Obiskujejo se tudi z oskrbovanci v drugih domovih.

Na koncu sta nam zaupali, katere ansamble najraje poslušata. Franja ima rada narodno glasbo, ki jo ustvarjata ansambla Henček in Slaki. Kristina pa se navdušuje nad Slovenskim oktetom.

Ko smo se od njiju poslovili, smo se odpravili proti šoli polni lepih vtisov.

Zapisali člani  
novinarskega krožka  
OŠ Vrhovci

### O prevzemu kurirčkove torbice

V petek, 9. 5. smo pionirji OŠ Vlado Miklavc Vrhovci sprejeli kurirčkovo torbico od pionirjev COŠ Dobrova. Predaja je bila ob 10.00 pod povozom v Kozarjah. Dobrovska trojka je ob gestu naši trojki izročila torbico in šopek cvetja.

V šoli smo pripravili krajšo slovesnost. Povabili smo dva borca NOB. Kurirji so predali torbico nekdanjemu partizanu Janezu Erbežniku, ki je zbrane toplo pozdravil. Kulturni program so izvajali recitatorji in pevci šol. pevskega zbora.

Predsednik PO je iz kurirčkove torbice prebral pismo dobrovskih pionirjev, nato pa še naše.

ZAPISALI ČLANI  
NOVINARSKEGA KROŽKA  
OŠ VRHOVCI

To srečanje je izredno popestrila razstava ročnih del oskrbovancev Doma Bokalci pod vodstvom delovnih terapevtk Roze Micevske in Mirjam Režek. Razstavo cvetja pa je skrbno in prizadevno pripravil Franci Prek. Lepa in pestra razstava je prikazala življenje in aktivnost oskrbovancev doma, v katero so vložili veliko truda in potrpežljivosti, obenem pa smo spoznali domiselnost in sposobnost delovnih terapevtk, ki se jima je še kako posrečilo najti talente in pridne roke, ki s tem potrjujejo svojo voljo do življenja.

Razstavo so si ogledali učenci osnovne šole in kraji. Najbolj prisrčni obiskovalci razstave pa so bili cicibani VVO, katerim so bile najbolj pri srcu igrače in rože. Obljubili so, da bodo prihodnje leto tudi oni pokazali, kaj znajo, saj so »pravi mali mojstri«.

Aktivisti Rdečega križa in Komisije za zdravstvo in socialno varstvo so na tem srečanju poskrbeli za dobro vzdušje in ponovno pokazali uspehe pri svojem široko zastavljenem programu dela.

MARA VRHOVEC

### Odstopite nam odslužen pohoštvo!

Morda na podstrešju še hranite staro pohoštvo in predmete, katerega ne potrebujete več, z velikim veseljem pa jih sprejmemo ali odkupimo, saj želimo ohraniti tudi ta del naše preteklosti. Pokličite nas v Mestni muzej, Mestni trg 10 tel. 222-930 ali na Koordinacijski odbor za zgodovino pisje pri OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik (210-311).

Dobrodošla je tudi stara posoda in predmeti za vsakdanjo rabo.

KO za zgodovino pisje

### Izgubili smo prijatelja – pevskega vodjo

Ko je leta 1967. prenehal delovati Mešani pevski zbor Kulturno prosvetnega in športno rekreativnega društva slepih in slabovidnih »Karel Jeraj«, je nekaj najbolj navdušenih pevcev sklenilo prepevati še naprej. Tako smo ustanovili Moški pevski zbor KPSRD slepih »Karel Jeraj«. Naš pokojni član Franc Slatnar je predlagal za pevovodjo Mavricija Slatnarja, ki je še vodil druge zore in sestave. Po našem obisku pri njem, je pristal in tako smo se uradno srečali z njim 13. 9. 1967. Od takrat pa vse do njegove smrti, je bil naš zborovodja in eden najbolj privrženi članov petja, kljub visoki starosti.

Naš zbor je z njim sodeloval, tako v Sloveniji, Jugoslaviji, kot tudi v zamejstvu pri naših rojakih. Preveč bi bilo naštevati, kje vse smo peli – prepevali in se veselili, saj je bil Mavricij tudi zelo družaben. Z njim in z nami je največkrat bila tudi njegova soproga, ki je rada priskočila na pomoč, kjer koli je bilo potrebno.

Po evidenci, ki smo jo dobili na ZKO Slovenije, je bil Mavricij Slatnar zborovodja, z enim najdaljših stažev, preko 55 let. Posebej dolgo je vodil: MPZ Ljubljanske policije (pred vojno) – 11 let, MPZ KPSRD slepih »Karel Jeraj« – 18 let in MPZ »Ivan Cankar« Ljubljana-Center – 15 let ter še veliko ostalih zborov in manjših ansamblov.

Zborovsko delo pa je bila le ena dejavnost, saj se je Mavricij Slatnar izkazal tudi kot skladatelj in prireditelj pesmi. Njegovo spevgovorjo so igrali celo v ZDA (naši izseljenci).

Vse njegovo delo nam kaže, da je bil pokojni Mavricij Slatnar poln življenjske moči in delovnega elana ter, da smo z njim izgubili, ne samo glasbenega pedagoga, ampak tudi dobrega prijatelja in poznavalca pevske kulture, ki jo je nesebično prenašal na več rodov slovenskih zborovskih pevcev.

Za svoje delo je dobil številne nagrade in priznanja, med drugimi tudi »Galusovo listino«, ki se podeljuje za dosežke in prispevke v slovenski zborovski glasbi.

STANE PIRC